

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Štěpána Výborného a soudců Jana Schneeweise a Jana Kratochvíla v právní věci

žalobce: **Milion Chvilek, z.s.**, IČO: 067 60 538
se sídlem Hartigova 3, Praha 3
zastoupený advokátem JUDr. Pavlem Uhlem
se sídlem Kořenského 15, Praha 5

proti

žalovaným: **1) Magistrát hlavního města Prahy**
se sídlem Mariánské náměstí 2, Praha 2

2) Policie České republiky, Krajské ředitelství policie hlavního města Prahy
se sídlem Kongresová 2, Praha 4

o žalobě ze dne 8. 4. 2021 na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu,

takto:

- I. Zásah Magistrátu hlavního města Prahy, spočívající v tom, že žalobci jako svolavateli shromáždění Masopustní jízda Prahou konaného dne 13. 2. 2021 odmítl poskytnout jakoukoliv asistenci ve smyslu § 8 odst. 4 shromažďovacího zákona, byl nezákonný.
- II. Ve vztahu k žalovanému č. 2 se žaloba zamítá.
- III. Magistrát hlavního města Prahy je povinen zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 26 684 Kč do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku k rukám právního zástupce žalobce advokáta JUDr. Pavla Uhla.
- IV. Policie České republiky, Krajské ředitelství policie hlavního města Prahy nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce se žalobou domáhal určení, že zásah Magistrátu hlavního města Prahy (dále jen „**žalovaný č. 1**“), spočívající v odmítnutí poskytnutí asistence žalobci jako svolavateli při Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

zabezpečení konání shromáždění „Masopustní jízda Prahou“, konaného dne 13. 2. 2021 (dále jen „**Masopustní jízda**“), a zásah Policie České republiky, Krajského ředitelství policie hl. m. Prahy (dále jen „**žalovaný č. 2**“), spočívající v nepřijetí opatření k zabezpečení řádného konání Masopustní jízdy, zejména neorganizování dopravy tak, aby účastníci mohli trasu jízdy projet nízkou rychlostí a v sevřeném celku, byly nezákonné.

II. Obsah žaloby

2. Žalobce v žalobě uvedl následující skutkové okolnosti, z nichž některé doložil videozáznamem. Na den 13. 2. 2021 svolal Masopustní jízdu, jejíž součástí měla být mimo jiné organizovaná jízda alegorických vozů okružní trasou po Praze. Jejím účelem bylo připomenutí kauz vlády České republiky způsobem, který odpovídal omezením vyvolaným pandemií nemoci COVID-19. Konání Masopustní jízdy žalovanému č. 1 oznámil v souladu s § 5 zákona č. 84/1990 Sb., o právu shromažďovacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**shromažďovací zákon**“), a požádal jej o součinnost při jejím zabezpečení. Žalovaný č. 1 však dospěl k závěru, že se nejedná o shromáždění ve smyslu shromažďovacího zákona, resp. čl. 19 Listiny základních práv a svobod (dále jen „**Listina**“) a čl. 11 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „**Úmluva**“), a organizační pomoc žalobci odmítl poskytnout. Tím byla Masopustní jízda značně omezena. Žalovaný č. 2 pak Masopustní jízdě neposkytl asistenci, která je běžná u srovnatelných průvodů. Účastníci Masopustní jízdy se tak museli řídit pravidly provozu na pozemních komunikacích a mísit se ostatními jeho účastníky, protože Masopustní jízda nemohla naplnit svůj účel.
3. K zásahu žalovaného č. 1 žalobce uvedl, že Masopustní jízdu ohlásil v souladu s § 5 shromažďovacího zákona dne 8. 2. 2021, v oznámení popsal akci včetně plánované trasy a kvůli plynulosti dopravy požádal o asistenci s průjezdem městem. K jejímu účelu uvedl, že *„je čas vyjet do ulic a nahlas si připomenout nejzávažnější kauzy současné vlády. Proč? Protože tyto kauzy mohou jinak snadno zapadnout. Přitom rozhodující volby se kvapem blíží.“* Účastníci byli instruováni, že výzdoba vozů má *„znázorňovat největší kauzy české vlády“*. Žalovaný č. 1 však žalobci sdělil, že Masopustní jízdu nepovažuje za výkon shromažďovacího práva, protože se nejedná o průvod, jehož účastníci by mohli sdílet své názory a diskutovat o nich. Z hlediska bezpečnosti a plynulosti silničního provozu nelze akceptovat transparency na vozidlech. Řidiči jsou povinni se plně věnovat řízení. Součinnost žalobci odmítl poskytnout.
4. Žalobce odkázal na § 6 odst. 1 shromažďovacího zákona a rozsudek Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „**ESLP**“) ze dne 15. 10. 2015, č. 37553/05, *Kundrevičius a další proti Litvě*. Nezpochybnil, že správní orgán má určitou míru diskrece při vážení formy asistence, žalovaný č. 1 se však ke správnímu uvážení ani nedostal, neboť ji odmítl na základě názoru, že Masopustní jízda nebyla shromážděním. Tento názor je však chybný a postup žalovaného č. 1 nezákonný. K omezení základních politických práv je třeba přistupovat restriktivně. Argumentace žalovaného č. 1 nemůže obstát. Účelem Masopustní jízdy bylo využití svobody projevu, přičemž jízda hlavním městem s vozy vyzdobenými transparenty tento účel naplňuje. Předmět projevu se dotýkal veřejné diskuse demokratické společnosti - správy země prostřednictvím vlády. Dle judikatury ESLP nelze pojem shromáždění vykládat restriktivně a je nutno pod něj zahrnout shromáždění konaná na pozemních komunikacích i v soukromí, což Masopustní jízda naplnila. Není pravdou, že jazykový výklad pojmu „průvod“ nepřipouští účast motorových vozidel. Jejich jízda s transparenty může naplnit účel shromažďovacího práva stejně, jako pěší průvod. Provolávání hesel, pískání a podobně lze nahradit produkcí z tlampačů či trubením vozidel. Nebylo poukázáno na žádný podstatný rozdíl mezi pěším průvodem a jízdou alegorických vozů. Aby se jízda pěšímu průvodu co nejvíce přiblížila,

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

měl žalobce v úmyslu ji zorganizovat jako jízdu v sevřeném celku pomalou rychlostí mimo standardní provoz na pozemních komunikacích. Účelu shromáždění nebylo možno plně dosáhnout běžnou jízdou v rámci standardního provozu. Ani tím se však jízda neodlišuje od pěšího průvodu, při němž se účastníci zpravidla chovají způsobem, který by byl mimo výkon shromažďovacího práva z hlediska pravidel provozu na pozemních komunikacích nepřijatelný. Proto také žalobce žádal o poskytnutí pomoci při organizaci shromáždění ve smyslu § 6 odst. 1 a § 8 odst. 4 shromažďovacího zákona, kterou mu žalovaný č. 1 odmítl poskytnout.

5. Masopustní jízda by byla shromážděním, resp. průvodem ve smyslu § 1 odst. 2 shromažďovacího zákona i za standardních okolností. V posuzovaném případě však k výše uvedenému ještě přistoupila omezení způsobená pandemií nemoci COVID-19. V době jejího konání bylo účinné krizové opatření vlády č. 32/2021 Sb., které v bodu V. písm. a) početně omezilo právo pokojně se shromažďovat (nanejvýš 100 osob ve skupinách po 20 při dodržování alespoň 2 m rozestupů). Žalobce se pokoušel zajistit konání shromáždění v co nejméně rizikové podobě, což by správní orgány měly vítat a vycházet mu vstříc. Je notorietou, že v době pandemie bývají standardní shromáždění nahrazována shromážděními ve vozidlech. Státní orgány tak na jedné straně protiepidemickými opatřeními významně omezily shromažďovací právo, na straně druhé však odmítly chránit shromáždění, které omezením plně odpovídalo s odůvodněním, že se nejedná o shromáždění. Takový postup nelze akceptovat. Masopustní jízda byla shromážděním a svědčila jí ochrana plynoucí z čl. 19 Listiny a čl. 11 Úmluvy, potažmo ze shromažďovacího zákona. Žalovaný č. 1 byl tedy dle § 6 odst. 1 shromažďovacího zákona povinen poskytnout žalobci pomoc. Odmítl-li ji poskytnout, resp. její poskytnutí zvažovat, dopustil se nezákonného zásahu.
6. Nezákonný zásah Žalovaného č. 2 spatřoval žalobce v nepřijetí standardních opatření, jež by umožnila bezpečný průběh Masopustní jízdy za současného naplnění jejího účelu. Žalovaný č. 2 nebyl vázán právním posouzením žalovaného č. 1 a mohl své pravomoci vykonávat nezávisle. O konání Masopustní jízdy a potřebě jejího organizačního zabezpečení věděl, neboť jízda byla doprovázena policejními vozy. Opatření umožňující řádný průběh Masopustní jízdy jako průvodu však přijata nebyla. K naplnění účelu shromáždění bylo třeba, aby policie řídila dopravu tak, že nedojde k rozptýlení účastníků a zároveň nebude ohrožena bezpečnost silničního provozu. Vozidla účastníci se Masopustní jízdy však musela stavět na křižovatkách, mísit se s účastníky provozu a dodržovat standardní rychlost, která neodpovídala účelu jízdy. Řidiči se museli věnovat řízení v běžném provozu, což snižovalo možnost projevovat názory.
Dle § 8 odst. 3 a 6 shromažďovacího zákona může žalovaný č. 2 „*udílet pokyny sloužící k zajištění účelu shromáždění*“, přičemž k tomu může využít pravomoc k řízení provozu na pozemních komunikacích dle § 75 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změně některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákon o silničním provozu**“). Z rozsudku Kundrevičius přitom plyne, že žalovaný č. 2 má povinnost daná opatření za účelem ochrany výkonu shromažďovacího práva přijmout. Požadovaná asistence nebyla ničím výjimečná¹ a nedostatečná opatření žalovaného č. 2 měla na Masopustní jízdu negativní dopady. Žalovaný č. 2 v rozporu se shromažďovacím zákonem nepřijal opatření k řádnému konání Masopustní jízdy v sevřeném celku a přiměřenou rychlostí, čímž nezákonně zasáhl do práv žalobce.

III. Vyjádření Žalovaného č. 1

¹ Viz opatření přijatá při průvodu Prague Pride v roce 2019.
Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

7. Žalovaný č. 1 soudu navrhl zamítnutí žaloby. Pomoc ve smyslu § 6 odst. 1 shromažďovacího zákona neznamená nahrazování činnosti svolavatele a pořadatelů k zajištění řádného průběhu shromáždění. Jde o pomoc administrativního či poradenského charakteru se svoláním shromáždění, nikoliv se zajištěním jeho průběhu. Žalobce požádal žalovaného č. 1 o asistenci s průjezdem městem. Žaloba je na něj podána z důvodu odmítnutí poskytnutí pomoci při zabezpečení konání shromáždění. Nelze sice určit, jakou konkrétní asistenci žalobce požadoval, je však patrné, že od žalovaného č. 1 nevyžadoval součinnost ve smyslu § 6 odst. 1 shromažďovacího zákona a jeho požadavek tudíž neměl oporu v zákoně. Jestliže žalovaný č. 1 žalobci při průjezdu městem neasistoval, nemohl být jeho postup nezákonný.
8. Masopustní jízda nebyla shromážděním ve smyslu shromažďovacího zákona. Nešlo o jízdu nazdobených alegorických vozů. Žalobce avizoval, že půjde o jízdu automobilů a z facebookového profilu žalobce bylo následně zjištěno, že se akce účastnila z převážné většiny běžná vozidla s balónky, vlajkami, logy žalobce atd. Nelze hovořit o koloně alegorických vozů.

Masopustní jízda měla být veřejnou akcí pořádanou formou jízdy kolony běžných vozidel. Nešlo o průvod za účasti alegorických vozů. Nemohlo tedy jít o shromáždění, protože nebylo možno splnit některé podstatné povinnosti, které shromažďovací zákon svolavatel, účastníkům i zástupci úřadu ukládá (např. dle § 6 odst. 4, odst. 5 písm. c) a e), odst. 6, § 7 odst. 1, odst. 3 a odst. 4 a § 8 odst. 3 a 4 a § 12 odst. 1 až 4 shromažďovacího zákona).
9. Pokud Masopustní jízda neumožňovala splnění řady povinností dle shromažďovacího zákona, nebylo ji možno považovat za shromáždění, byť by některé jeho atributy naplňovala. Pokud ani v případě, je-li průvod doprovázen jediným automobilem, nepřestávají pro jízdu takového automobilu platit pravidla stanovená jinými právními předpisy, není důvod, aby taková pravidla neplatila pro jízdu kolony motorových vozidel. Žalovaný č. 1 nesdílel názor žalobce, že je notorií, že se v době pandemie běžná shromáždění často nahrazují shromážděními ve vozidlech.

IV. Vyjádření Žalovaného č. 2

10. Žalovaný č. 2 rozporoval svou pasivní legitimaci. Policie podle něj vystupovala v postavení bezpečnostního sboru zajišťujícího veřejný pořádek dle § 2 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákon o policii**“), byť uvedené povinnosti plnil v souvislosti se shromážděním, které bylo svoláno podle shromažďovacího zákona. Policie vykonává jak činnost správního orgánu, tak bezpečnostního sboru, a to s ohledem na povahu činnosti, která je zásahovou žalobou napadána. V posuzovaném případě se jednalo o činnost v rámci vyhlášeného bezpečnostními opatření dle rozkazu č. 9/2021 (dále jen „**Rozkaz**“) ředitele Obvodního ředitelství policie Praha I (dále jen „**OŘP Praha 1**“) a policie tak vystupovala jako bezpečnostní sbor.
11. K tvrzené nečinnosti uvedl, že dne 10. 2. 2021 bylo OPR Praha 1 doručeno oznámení žalovaného č. 1 o ohlášení shromáždění žalobce na 13. 2. 2021 spolu s komunikací mezi žalovaným č. 1 a žalobcem. V ní bylo obsaženo upozornění, že oznámení o konání shromáždění bylo přijato pouze v části projevu na parkovišti Praha 6, Strahov. Následně byla vedena telefonická komunikace se žalobcem za účelem zajištění organizace shromáždění podle shromažďovacího zákona. Bylo zjištěno, že účastníci byli svoláváni na shora uvedené místo, kde měl v 12:30 hod. zaznít projev předsedy žalobce a následně se měla vozidla vydat na jízdu po ohlášené trase. Zástupce žalobce uvedl, že jízdu uskuteční i přesto, že žalovaný č. 1 přijal ohlášené shromáždění pouze z části, a dále uvedl, že nedisponuje povolením ke zvláštnímu užívání komunikace podle § 25 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

komunikacích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákon o pozemních komunikacích**“). Na základě těchto skutečností byl vydán Rozkaz.

12. Před zahájením shromáždění byl zástupce žalobce p. Müller poučen a dotázán, zda žalobce disponuje povolením ke zvláštnímu užívání komunikace. Protože jím nedisponoval, byl poučen o povinnosti účastníků dodržovat pravidla silničního provozu. Žalovaný č. 2 následně dohlížel na shromáždění a průběžně komunikoval s organizátory. Po 13:00 hod. byla zahájena jízda cca 250 vozidel. Byly vyslány motorizované hlídky k zajištění veřejného pořádku po trase. V některých místech byla regulována doprava za účelem minimalizace omezení. Na výchozí místo v cca 15:30 hod. vrátila asi ¼ vozidel. Následně byla Masopustní jízda ukončena.
13. Žádná standardní opatření nejsou nikde definována. Obecně jsou uvedena v § 2 zákona o policii, např. zajištění veřejného pořádku, které bylo ze strany žalovaného č. 2 přijato. Standardem při zajištění shromáždění je, že při větším počtu účastníků je průvod přerušován, aby bylo minimalizováno omezení zejména hromadné dopravy. Úkolem žalovaného č. 2 je zajistit také plynulost dopravy. Kolona 250 vozidel s přiměřeně bezpečnou mezerou by byla dlouhá 2 km. Za současné pomalé jízdy by to znamenalo omezení plynulosti dopravy a práv ostatních účastníků silničního provozu na plynulou jízdu.
14. Prague Pride 2019 byla pozitivním příkladem toho, jak organizátor akce přistupuje k jejímu zajištění. Bylo vydáno rozhodnutí o zvláštním užívání komunikace, kde bylo organizátorům povoleno zvláštního užívání komunikací v Praze 1 a 7, stanoveny podmínky konání průvodu a způsob regulace dopravy. Přesto byl průvod „přerušován“ z důvodu zajištění plynulosti dopravy.
15. Žalobce opomněl, že zástupce úřadu, potažmo policista, může udílet pokyny také při střetu různých práv a k ochraně veřejného pořádku. Ke střetu práv výkonem shromažďovacího práva by v daném případě jednoznačně došlo. Svolavatel má dle § 6 odst. 5 písm. a) shromažďovacího zákona povinnost poskytnout potřebnou součinnost k zajištění řádného průběhu shromáždění a splnit povinnosti dle zvláštních právních předpisů.
16. K tvrzení žalobce, že neměl možnost vykonat shromáždění souvislou jízdou a řidiči se museli věnovat řízení, žalovaný č. 2 uvedl, že řidič má povinnost plně se věnovat řízení vozidla za všech okolností a této povinnosti by jej nezbavilo ani povolení ke zvláštnímu užívání komunikace.
17. Žalobce v oznámení ze dne 8. 2. 2021 žádal o asistenci s průjezdem městem kvůli plynulosti dopravy. Tato asistence byla poskytnuta, snaha žalovaného č. 2 o zajištění plynulosti dopravy byla maximální. Žalobce ve své komunikaci s velitelem opatření odkazoval na svou žádost o zajištění plynulého průjezdu městem. Následně však uvedl, že se bez asistence obejde.
18. Žalovaný č. 2 žalobce upozornil na možnost požádat o povolení ke zvláštnímu užívání komunikace, ten o něj však nepožádal. Sice nejprve žádal o umožnění plynulého průjezdu městem, později však konstatoval, že se bez něj obejde. Žalovaný č. 2 činil zcela v souladu s požadavky žalobce opatření na místě. K požadavku na určení učiněných opatření jako nezákonného zásahu, žalovaný č. 2 uvedl, že nemá oporu ani v zákoně, ani v žádosti, v níž žalobce požadoval „*zajištění plynulého průjezdu městem*“. K tvrzení, že žalovaný č. 2 „*nepřijal opatření, která by umožnila řádné konání masopustní jízdy v sevrženém celku a přiměřené rychlosti*“, uvedl, že tento požadavek před konáním Masopustní jízdy nezazněl. Odporoval

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

by současně povinnosti zajistit plynulost provozu na pozemních komunikacích, přičemž k jinému užívání komunikace nebylo shromáždění (Masopustní jízda) oprávněno.

19. V § 8 odst. 4 shromažďovacího zákona je stanovena povinnost součinnosti svolavatele pro případné opatření ze strany zástupce úřadu či policie, jsou-li potřeba. Žalovaný č. 2 své povinnosti splnil. Masopustní jízda přitom byla shromážděním pouze v části projevu na parkovišti Strahov. Jízda kolony automobilů shromážděním dle shromažďovacího zákona nebyla a žalovaný č. 2 tedy nebyl povinen postupovat dle § 8 shromažďovacího zákona. Masopustní jízdě poskytl asistenci běžnou u srovnatelných průvodů. Není zřejmé, z jakého titulu se žalobce domáhal toho, aby účastníci shromáždění představující kolonu 250 vozidel nebyli povinni dodržovat pravidla silničního provozu. Vzhledem k tomu, že se jízda 250 vozidel v koloně, byť přerušovaně, fakticky uskutečnila, není zřejmé, proč nemohl být naplněn účel shromáždění. Vzhledem k počtu vozidel v koloně by jediným „přínosem“ regulace dopravy dle požadavků žalobce bylo zásadní omezení provozu na pozemních komunikacích a plynulosti dopravy v Praze, nikoliv větší míra svobody projevu, výměny informací a názorů. Práva, do nichž mělo být žalovaným č. 2 zasaženo, žalobci nesvědčila. Realizace shromažďovacího práva byla v plném rozsahu umožněna.

V. Rozsudek ze dne 23. 3. 2022, č.j. 14 A 90/2021 - 61

20. Soud shora označeným rozsudkem vyhověl žalobě proti žalovanému č. 1 a výrokem I. určil nezákonnost jeho zásahu, který spočíval „*v nevyhodnocení shromáždění konaného dne 13. 2. 2021, označeného jako Masopustní jízda, jako shromáždění ve smyslu zákona č. 84/1990 Sb., o právu shromažďovacím, ve znění pozdějších předpisů a s tím spojené odmítnutí pomoci při zabezpečení jeho konání*“. Žalobu proti žalovanému č. 2 zamítl (výrok II.) a rozhodl o povinnosti žalovaného č. 1 nahradit žalobci náklady řízení (výrok III.).

VI. Zrušovací rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 6. 2023, č.j. 6 As 99/2022 – 80

21. Nejvyšší správní soud rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 23. 3. 2022, č.j. 14 A 90/2021 – 61 zrušil rozsudkem ze dne 28. 6. 2023, č.j. 6 As 99/2022 – 80 (dále jen „**zrušovací rozsudek**“). Ve zrušovacím rozsudku konstatoval, že žalobce žalobou brojil proti zásahu žalovaného č. 1, jenž spočíval v tom, že žalobci jako „*svolavatel shromáždění [...] zcela odmítl poskytnout pomoc při zabezpečení tohoto shromáždění*“. Žalobce se tedy domáhal ochrany proti neposkytnutí pomoci, a nikoliv proti tomu, jak byla žalovaným č. 1 akce vyhodnocena.
22. Dále uvedl, že úvaha správního orgánu o tom, zda určitá akce je či není shromážděním ve smyslu shromažďovacího zákona, nemůže představovat nezákonný zásah do práv žalobce, nedotýká se totiž jeho právní sféry. V posuzované věci měla být povaha svolané akce městským soudem řešena toliko jako předběžná otázka. Nejvyšší správní soud tedy konstatoval, že „*městský soud tím, že ve výroku I určil nezákonnost zásahu spočívajícího v nevyhodnocení svolané akce jako shromáždění, překročil návrh, a navíc jako nezákonný zásah vyhodnotil něco, co samo zásahem být nemůže. Pro vydání výroku I rozsudku v této podobě chyběly podmínky řízení, a to je tudíž v tomto ohledu zmatečné [§ 103 odst. 1 písm. c) s.ř.s.]*“. Současně přisvědčil závěru městského soudu o pasivní legitimaci žalovaného č. 2.
23. Ve vztahu k povaze shromáždění dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že Masopustní jízda, spočívající ve srocní osob ve vozidlech na parkovišti a v jízdě konvoje těchto vozidel městem s cílem protestovat proti vládě, musí být ve světle judikatury ESLP pokládána za shromáždění podle čl. 11 odst. 1 Úmluvy. Ani judikatura Ústavního soudu nebrání tomu, aby srocní osob ve vozidlech či v jedoucím konvoji vozidel mohlo být za splnění dalších podmínek pokládáno za shromáždění. Stran posouzení Masopustní jízdy jako shromáždění Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

dle shromažďovacího zákona pak dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že „shromáždění ve smyslu shromažďovacího zákona může mít formu shromáždění osob ve vozidlech (stacionární shromáždění ve vozidlech) i pohybujícího se konvoje vozidel (mobilní shromáždění ve vozidlech), jsou-li splněny znaky shromáždění“.

24. Žalovaný č. 1 dle Nejvyššího správního soudu pochybil, když Masopustní jízdu odmítl pokládat za shromáždění podle shromažďovacího zákona. Žalovaný č. 2 ale nebyl jeho závěrem vázán. Shromažďovací zákon nesvěřuje žalovanému č. 1 oprávnění závazně určovat, zda určitá akce je či není shromážděním. Byť svěřuje některé kompetence pouze úřadům, a nikoliv policii, u jiných předpokládá, že je bude policie vykonávat namísto úřadu (jeho zástupce) či souběžně s ním (viz např. § 8 odst. 6 a § 12 odst. 6 shromažďovacího zákona). V tomto byly závěry městského soudu chybné. Žalovaný č. 2 byl povinen si charakter Masopustní jízdy, které byl následně přítomen, vyhodnotit nezávisle na názoru žalovaného č. 1. Pro její pořádání nebylo nezbytné, aby si žalobce obstaral povolení ke zvláštnímu užívání pozemní komunikace. Městský soud ale musí postavit na jisto, zda některý ze žalovaných skutečně po žalobci vyžadoval, aby si toto povolení opatřil. Musí se vypořádat s argumentací, že šlo pouze o upozornění na možnost toto povolení získat.

25. K povinnosti žalovaných poskytnout žalobci požadovanou součinnost Nejvyšší správní soud uvedl, že závěr městského soudu, že žalovaný č. 1 porušil povinnost dle § 6 odst. 1 shromažďovacího zákona, neobstojí. Městský soud se však musí zabývat jeho povinnostmi dle § 8 odst. 4 shromažďovacího zákona. Vzhledem k pozitivnímu závazku chránit shromažďovací právo může být v určitých situacích zástupce úřadu či policista povinen své kompetence využít a určitý pokyn či pokyny udělit. Jejich nečinnost může představovat nezákonný zásah do právní sféry toho, k jehož ochraně by pokyny vedly. Ustanovení § 8 odst. 4 a 6 shromažďovacího zákona neomezují okruh osob, kterým lze pokyn udělit. Zástupce úřadu by tedy mohl v každém případě udělit pokyny přinejmenším některým třetím osobám (například chodům na přechodu, o nichž se zmiňuje žaloba jako o jednom z faktorů způsobujících přetrhání jízdy v sevřeném celku). Ve vztahu k řízení provozu by pak měl postupovat v součinnosti s policií, domníval-li by se, že nemá dostatek pravomoci k vydání některých pokynů. Ustanovení § 8 odst. 4

shromažďovacího zákona tedy dává žalovanému č. 1 kompetenci k usměrňování dopravy. Ve vztahu k žalovanému č. 2 pak Nejvyšší správní soud uvedl, že policisté mohli krom kompetencí dle zákona o silničním provozu vykonávat také kompetenci dle § 8 odst. 4 shromažďovacího zákona.

26. Žalobce požádal žalovaného č. 1 o asistenci s průjezdem městem, což se obsahově týká oprávnění podle § 8 odst. 4 shromažďovacího zákona. Městský soud tedy posoudí, zda žalovaný č. 1 nepřekročil prostor pro uvážení, který má při výkonu této kompetence k dispozici, tím, že odmítl jakoukoliv asistenci žalobci poskytnout. Tato jeho nečinnost přitom vycházela z nesprávného názoru, že pořádaná akce není shromážděním a že shromažďovací zákon mu nedává žádnou kompetenci asistovat shromáždění při průjezdu městem. U žalovaného č. 2 se městský soud musí vypořádat s námitkou, podle níž žalobce v e-mailové komunikaci uvedl, že se „obejde“ bez umožnění plynulého průjezdu městem. V posuzované věci by vzdání se práva nebylo v rozporu s veřejným zájmem, pouze by žalovanému č. 2 umožnilo, aby upřednostnil bezpečnost a plynulost silničního provozu nad plynulostí a soudržností shromáždění. Je ale na městském soudu aby vyhodnotil, zda ke vzdání se práva skutečně došlo. Za tím účelem musí zejména zjistit, zda žalobce žalovanému č. 2 skutečně sdělil, že se obejde bez zajištění plynulého průjezdu městem, zda lze toto vyjádření chápat jako vzdání se práva a

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

zda žalobce nebyl k takovému kroku veden či fakticky nucen postupem některého z žalovaných. Zjistí-li městský soud, že ke vzdání se práva došlo, žalobu proti žalovanému č. 2 zamítne jako nedůvodnou. Teprve po vypořádání této otázky se může městský soud zabývat tím, zda by bylo na základě pozitivních závazků plynoucích ze shromažďovacího práva přiměřeně dovozovat, že žalovaný č. 2 měl povinnost určitým způsobem regulovat dopravu a usnadnit průjezd shromáždění městem.

VII. Vyjádření žalovaného č. 2 ze dne 8. 1. 2024

27. Žalovaný č. 2 ve svém vyjádření k podané žalobě po vydání zrušovacího rozsudku uvedl, že jeho nezákonný zásah měl dle žalobního petitu spočívat v tom, že „nepřijal opatření k zabezpečení řádného konání shromáždění Masopustní jízda Prahou konaného dne 13. 2. 2021, zejména neorganizoval dopravu tak, aby účastníci mohli trasu jízdy projet nízkou rychlostí a v sevřeném celku“. Konstatoval, že 10. 2. 2021 mu bylo doručeno oznámení žalovaného č. 1 o ohlášení Masopustní jízdy společně s předchozí komunikací mezi zástupcem žalovaného č. 1 a žalobcem. Z ní vyplývalo, že oznámení má být přijato pouze v části projevu na parkovišti Praha 6, Strahov, což bylo místo počátku zamýšleného shromáždění, které se mělo konat formou jízdy 200 – 300 motorových vozidel. Následně byla vedena telefonická komunikace mezi žalobcem a žalovaným č. 2, přičemž byla projednávána i okolnost, že žalovaný č. 1 přijal shromáždění pouze v části, kdy se mělo shromáždění konat staticky na výchozím místě. Žalobce uvedl, že Masopustní jízdu přesto uskuteční. Žalovaný č. 2 se jej proto dotázal, zda má povolení ke zvláštnímu užívání komunikace, jež žalobce neměl. Žalovaný č. 2 proto přijal opatření s nasazením sil a prostředků k zajištění veřejného pořádku a byl vydán Rozkaz, z něhož vyplývá, že žalovaný č. 2 přistupoval k Masopustní jízdě jako ke shromáždění. Poté následoval dohled nad Masopustní jízdou a průběžná komunikace s organizátory. Žalovaný č. 2 vyslal motorizované hlídky, aby byl po trase zajištěn veřejný pořádek a byla regulována doprava.
28. V průběhu jízdy se některá vozidla oddělila a nepokračovala po celé trase. Na výchozí místo se vrátila asi ¼ původního počtu vozidel. Organizátoři následně pronesli krátký projev a Masopustní jízda byla ukončena. Žalovaný č. 2 dále k tvrzení, že nepřijal standardní opatření, uvedl, že standardy nejsou nikde definovány a jsou obecně uvedeny zejména v zákoně o policii. Standardem při zajištění shromáždění je, že zejména při větším počtu účastníků je průvod přerušován, aby bylo minimalizováno omezení dopravy (zejména MHD). Kolona 250 vozidel s přiměřenou bezpečnou mezerou by byla dlouhá cca 2 km, což by za současně pomalé jízdy znamenalo omezení plynulosti dopravy.
29. Ke srovnání s Prague Pride 2019 žalovaný č. 2 uvedl, že jde o pozitivní příklad přístupu pořadatele. Pro průvod bylo vydáno rozhodnutí o zvláštním užívání komunikace v Praze 1 a Praze 7. Současně byly stanoveny podmínky, za jakých může být průvod konán a jakým způsobem bude ze strany žalovaného č. 2 případně regulována doprava. I v tomto případě byl průvod přerušován.
30. Dále žalovaný č. 2 uvedl, že zástupce úřadu, potažmo policie, může udělit pokyny dle § 8 odst. 4 shromažďovacího zákona také při střetu různých práv a k ochraně veřejného pořádku. Ke střetu práv v posuzovaném případě došlo a žalovaný č. 2 v rámci dané pravomoci usměrňoval dopravu. Řidič má přitom za všech okolností povinnost věnovat se řízení a této povinnosti jej nezavazuje ani okolnost, že řídí vozidlo v režimu probíhajícího shromáždění. Žalobce žalovaného č. 2 požádal o zajištění plynulého průjezdu městem, avšak následně uvedl, že se bez této asistence obejde. Žádné další požadavky nevznsl. Tato

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

asistence byla žalobci poskytnuta a snaha žalovaného č. 2 o zajištění plynulosti dopravy byla maximální.

31. Žalovaný č. 2 byl v postavení bezpečnostního sboru. Žalobce pouze upozornil na možnost požádat o zvláštní užívání komunikace. Poskytnutí asistence však jeho existenci nepodmiňoval. Pouze žalobce upozornil na to, že v takovém případě by byly podmínky užívání komunikace pregnantně upraveny. Pokud žalobce v žalobě tvrdil, že žalovaný č. 2 nepřijal opatření, která by umožnila konání Masopustní jízdy v sevřeném celku a přiměřené rychlosti, pak takový požadavek nemá oporu v zákonných ustanoveních, ani v žádosti žalobce, jehož požadavek zněl na „*zajištění plynulého průjezdu městem*“. Není zřejmé, z jakého titulu se žalobce domáhal toho, aby účastníci Masopustní jízdy nebyli povinni dodržovat pravidla silničního provozu, takové oprávnění ze shromažďovacího zákona neplyne. Vzhledem k tomu, že kolonu, které žalovaný č. 2 poskytl součinnost a asistenci, tvořilo 250 vozidel, žalobci nebylo nijak bráněno ve výkonu shromažďovacího práva. Žalovaný č. 2 neměl žádnou zákonnou povinnost umožnit konání Masopustní jízdy v sevřeném celku a přiměřenou rychlostí. Žalobci bylo umožněno realizovat práva vyplývající ze shromažďovacího zákona a žalovaný č. 2 naplnil veškeré zákonné povinnosti. Žalobcem navrhovaný petit je tedy nedůvodný.
32. Skutečnost, že žalovaný č. 2 Masopustní jízdu za shromáždění považoval, vyplývá také z Rozkazu. K povinnosti účastníků shromáždění dodržovat právní předpisy žalovaný č. 2 odkázal na body 72, 73, 75 a 78 zrušovacího rozsudku a uvedl, že žalobce nenutil k tomu, aby si opatřil povolení ke zvláštnímu užívání komunikace. Dále odkázal na povolení ke zvláštnímu užívání komunikace ve vztahu k Prague Pride 2019 a konstatoval, že jakékoliv „přidržení provozu“ v případě shromáždění je věcí správního uvážení. Žalovaný č. 2 nemá povinnost být přítomen na jakémkoliv shromáždění a činit opatření. Případný odklon MHD lze učinit v součinnosti s dopravním podnikem, není však povinností žalovaného č. 2 ani v případě existence shromáždění jakkoliv odklánět dopravu. V případě Prague Pride tak činil na základě povolení ke zvláštnímu užívání komunikace. Žalovaný č. 2 netvrdil, že by žalobce k uskutečnění Masopustní jízdy potřeboval povolení ke zvláštnímu užívání komunikace. Po celou dobu konání Masopustní jízdy reguloval dopravu, dohlížel motorizovanými jednotkami a po celé trase byli přítomni policisté.

VIII. Vyjádření žalovaného č. 1 ze dne 10. 1. 2024

33. Ve vyjádření předloženém při ústním jednání žalovaný č. 1 uvedl, že nemohl využít oprávnění plynoucích z § 8 odst. 4 shromažďovacího zákona, protože jeho zástupci nebyli vůbec přítomni. V takovém případě přechází oprávnění na policisty. Žalobce nežádal, aby se Masopustní jízda uskutečnila v nízké rychlosti a v sevřeném celku. Žalovaný č. 1 si nedovede představit, jakým způsobem by jeho zástupce udílel pokyny ostatním účastníkům silničního provozu a ovládat světelná signalizační zařízení tak, aby cca 250 vozidel projelo částí města v sevřeném celku. Podstatné je, že žalobce Masopustní jízdu nakonec uskutečnil bez omezení a asistence ze strany žalovaného č. 2 byla v souladu s § 8 odst. 6 shromažďovacího zákona poskytnuta. Je lhostejné, zda požadavek plnil žalovaný č. 2, zejména za situace, kdy by žalovaný č. 1 nemohl do bezpečnosti a plynulosti provozu zasahovat jinak, než prostřednictvím žalovaného č. 2 v rámci sdílené pravomoci. Není pravdou, že žalovaný č. 1 porušil právo žalobce na pokojné shromáždění. Žalobce toto obecné tvrzení neopřel o konkrétní důvody. Závěrem uvedl, že z důvodu nepřítomnosti jeho zástupce na shromáždění z logiky věci nemohl postupovat dle § 8 odst. 4 shromažďovacího zákona a žaloba je tedy nedůvodná.

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

IX. Ústní jednání dne 10. 1. 2024

34. Při ústním jednání setrvali účastníci na svých procesních stanoviscích.
35. Soud při jednání provedl důkaz e-mailovou komunikací mezi žalobcem (resp. jeho zástupcem D. M.) a žalovaným č. 2. Z e-mailu ze dne 11. 2. 2021 vyplynulo, že žalobce s žalovaným č. 2 sdílel trasu Masopustní jízdy společně s mapkou. V e-mailu z 8. 2. 2021 D. M. žalovanému č. 2 sdělil, že žalobce v oznámení shromáždění vznesl také požadavek na umožnění plynulého průjezdu městem. Dále uvedl, že se bez uvedeného umožnění plynulého průjezdu obejde, ale že by bylo i v zájmu dopravní policie žalobci s průjezdem pomoci. Zástupce žalobce k tomuto důkazu uvedl, že nevyjadřuje vzdání se práva, ale naopak předpokládá jeho ochranu. Bylo v něm pouze vyjádřeno, že v případě, kdy dané právo nebude zajištěno, tak se Masopustní jízda přesto uskuteční. Žalovaný č. 2 závěry dovozované žalobcem z předmětného důkazu rozporoval a uvedl, že je z něj nelze vyvodit.
36. Soud při jednání provedl také výslech mjr. Bc. D. K., Dis. Z jeho výslechu vyplynulo, že se žalobcem komunikoval. Probírali spolu trasu průvodu. Následně obdržel informaci, že Masopustní jízda byla jako shromáždění přijata pouze ve statické části na parkovišti Strahov. Přesto předpokládal, že by se mohla konat a žalobce jej ujistil, že se uskuteční tak, jak byla ohlášena. Následně byly zpracovány veškeré podklady a nasazeny síly podle očekávaného průběhu. Žalovaný č. 2 byl přítomen jak statické části, tak také samotné jízdě. Masopustní jízdě poskytl zcela standardní asistenci, jakou poskytuje také jiným shromážděním, s ohledem na specifika shromáždění konaného v automobilech. Z uvedeného důvodu byla většina policejních hlídek motorizovaná. Na počátku bylo 250 vozidel, přičemž některá vozidla Masopustní jízdu v jejím průběhu opustila. Žalovaný č. 2 se u každého shromáždění snaží skloubit průběh shromáždění s děním v místě, kde probíhá. Za tímto účelem je možno shromáždění „roztrhnout“. K dotazu soudu, zda byl žalobce poučen o povinnosti účastníků dodržovat pravidla silničního provozu, svědek takového poučení potvrdil a uvedl, že na reakci žalobce si již nevzpomíná. Na dotaz soudu, zda byly automobily účastníků shromáždění označeny, uvedl, že spousta vozidel měla jakési označení (nálepky, transparenty). V průběhu Masopustní jízdy se pak do kolony zařazovala další vozidla a bylo složité rozpoznat, zda to byli zájemci o účast ve shromáždění, či se pouze zapojili do kolony. To se však děje i u pěších shromáždění. Z pohledu svědka byl účel shromáždění naplněn, účastníci trasu projeli, veřejnost si mohla sdělení účastníků přečíst a Masopustní jízda měla pokojný průběh. Na dotaz soudu stran charakteru poskytnuté asistence svědek uvedl, že policejní hlídka jela na počátku a na konci kolony. U významnějších křižovatek to probíhalo tak, že průvod je přerušen, aby nedocházelo k zablokování dopravy, a následně shromáždění pokračuje. Je reagováno na okolní dopravu, prioritou je MHD. Takto je postupováno i u velkých pěších průvodů. Účastníci Masopustní jízdy nebyli schopni se držet v kompaktním tvaru (vyjelo cca 250 vozidel a na konec dojelo cca 50). Kolona vozidel byla dlouhá asi 2 km a policisté vždy reagují podle situace na místě.
37. K dotazu zástupce žalobce ohledně jízd motorkářů ve vztahu ke kompaktnosti kolony svědek poukázal např. na akci Prague Pride a uvedl, že jejich pořadatelé povětšinou disponují povolením ke zvláštnímu užívání komunikace. I v takovýchto případech však žalovaný č. 2 přistupuje k přerušování dopravy tak, aby nedocházelo k její kumulaci. Záleží na lokalitě. I v tomto případě se žalovaný č. 2 snažil o zachování kompaktnosti. Účastníci vyjeli v počtu 250 vozidel, ale 2/3 jich nedorazilo do cíle. Z toho vznikaly mezery, do nichž se zapojovali běžní účastníci provozu.

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

Na dotaz zástupce žalovaného č. 2 stran povolení zvláštního užívání komunikace svědek uvedl, že na něj padl dotaz, ale asistence žalovaného č. 2 jím nebyla podmiňována. Žalovaný č. 2 přistupoval k Masopustní jízdě stejně jako k jakémukoliv jinému shromáždění.

38. Soud při jednání dále provedl jako důkaz Rozkaz, z něhož vyplynulo, že žalovaný č. 2 označoval Masopustní jízdu jako shromáždění. Soud provedl jako důkaz mapu Masopustní jízdy (záznam z Google Maps).
39. Zástupce žalobce při jednání uvedl, že tvrzení vyplývající z výsledku mjr. Bc. D. K., Dis., nerozporuje a skutková tvrzení označil za dostatečně zjištěná s tím, že průběh Masopustní jízdy popsaný svědkem odpovídá.
40. Soud současně při jednání zamítl návrh žalobce na doplnění dokazování výsledkem D. M. k požadavkům na privilegování Masopustní jízdy ve vztahu ke kompaktnosti (komunikace s žalovaným č. 2). Tyto skutečnosti měl soud za prokázané již výpovědí svědka mjr. Bc. D. K., Dis. Stejně tak soud při jednání zamítl návrh na doplnění dokazování ze strany žalovaného č. 2 povolením zvláštního užívání komunikace ve vztahu ke shromáždění Prague Pride dne 7. 5. 2019. Navržený důkaz nemohl přinést podstatné informace pro posouzení věci.

X. Posouzení věci Městským soudem v Praze

41. Městský soud v Praze vycházel při přezkoumání namítaných zásahů ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době zásahu (ustanovení § 87 odst. 1 zák. č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů „s. ř. s.“). Při rozhodování byl vázán shora uvedenými závěry Nejvyššího správního soudu.
42. Podle § 82 s.ř.s. každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen "zásah") správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný.
43. Podle § 87 odst. 1 s.ř.s. soud rozsudkem určí, že provedený zásah byl nezákonný, a trvá-li takový zásah nebo jeho důsledky anebo hrozí-li jeho opakování, zakáže správnímu orgánu, aby v porušování žalobcova práva pokračoval, a přikáže, aby, je-li to možné, obnovil stav před zásahem. Šlo-li o zásah ozbrojených sil, veřejného ozbrojeného sboru, ozbrojeného bezpečnostního sboru nebo jiného obdobného sboru, uloží soud tento zákaz nebo příkaz správnímu orgánu nebo obci, která takový sbor řídí nebo které je takový sbor podřízen.
44. Podle § 87 odst. 3 s.ř.s. soud zamítne žalobu, není-li důvodná.
45. Podle § 6 odst. 1 shromažďovacího zákona svolavatel je oprávněn činit všechna opatření ke svolání shromáždění. Zejména je oprávněn v souladu s oznámeným účelem shromáždění osobně či písemně nebo jinak zvát k účasti na něm. Úřad podle možností a okolností poskytuje svolavateli pomoc.
46. Podle § 8 odst. 4 shromažďovacího zákona zástupce úřadu může v místě shromáždění udílet pokyny sloužící k zajištění účelu shromáždění, k odstranění rozporů při střetu práv více svolavatelů, včetně pokynu k úpravě místa konání shromáždění, nebo při střetu různých práv a k ochraně veřejného pořádku, zdraví a majetku.
47. Podle § 8 odst. 6 shromažďovacího zákona není-li zástupce úřadu přítomen nebo vyžadují-li to okolnosti na místě, zejména rozsah či povaha shromáždění, může podle odstavců 3 až 5 obdobně postupovat příslušník Policie České republiky (dále jen „policista“).

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

48. Podle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 9. 2017, č.j. 1 Afs 217/2017 – 34 a tam citovanou judikaturu) je namíste ochranu podle § 82 a násl. s.r.s. poskytnout tehdy, pokud jsou kumulativně splněny všechny podmínky stanovené v tomto ustanovení. Žalobce musí být přímo (1. podmínka) zkrácen na svých právech (2. podmínka) nezákonným (3. podmínka) zásahem, pokynem nebo donucením („zásahem“ správního orgánu v širším slova smyslu) správního orgánu, který není rozhodnutím (4. podmínka), a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo (5. podmínka).
49. Soud s odkazem na zrušovací rozsudek Nejvyššího správního soudu konstatuje, že nemůže být pochyb o tom, že Masopustní jízda byla shromážděním dle shromažďovacího zákona. Odkazuje přitom na příslušné pasáže zrušovacího rozsudku a relevantní pasáže svého původního rozsudku. Jak tedy již konstatoval i Nejvyšší správní soud, žalovaný č. 1 pochybil, když Masopustní jízdu za shromáždění nepovažoval. Toto pochybení však nemohlo samo o sobě představovat nezákonný zásah, navíc žalobce netvrdil, že nezákonným zásahem je toliko chybné posouzení akce jako nikoli shromáždění dle shromažďovacího zákona.
50. Byla-li tedy Masopustní jízda shromážděním, musel se soud dále zabývat pozitivními závazky veřejné moci, které jsou se shromažďovacím právem spojeny. Veřejná moc je totiž nejen povinna zdržet se určitých zásahů do tohoto práva, ale v určitých případech je povinna toto právo aktivně chránit a zajišťovat jednotlivcům možnost je účinně vykonávat. ESLP opakovaně potvrdil, že ze shromažďovacího práva mohou vyplývat i pozitivní závazky zajistit jeho účinný výkon (viz již rozsudek ESLP ve věci Plattform „Ärzte für das Leben“ proti Rakousku ze dne 21. 6. 1988, stížnost č. 10126/82, bod 32; nebo rozsudek velkého senátu ESLP ve věci Kudrevičius, bod 158 a tam citovaná rozhodnutí). Obdobně Ústavní soud v návaznosti na judikaturu ESLP dovodil, že shromažďovací právo „*v sobě nese jak závazky negativní (ve smyslu povinnosti státu zdržet se zásahů do tohoto práva), tak závazky pozitivní spočívající v zajištění ochrany efektivního výkonu tohoto práva ze strany státu pro všechny osoby*“ [nález sp. zn. II. ÚS 164/15 ze dne 5. 5. 2015 (N 88/77 SbNU 285), bod 23]. Rovněž podle Nejvyššího správního soudu shromažďovací právo zahrnuje „*i pozitivní závazek státu napomoci k uskutečnění svolaného shromáždění*“, který však „*má své limity*“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 11. 2014, č. j. 5 As 112/2014-33). V případě shromáždění a protishromáždění tak například „*policejní orgány mají nejenom právo, ale rovněž povinnost konfliktům a jejich eskalaci předcházet, nikoliv pouze pasivně přihlížet*“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 12. 2022, č. j. 7 As 214/2022-39, bod 20).
51. Ve světle pozitivního závazku veřejné moci chránit shromažďovací právo je nutné vykládat i úpravu obsaženou ve shromažďovacím zákoně. Nejen, že jsou správní orgány oprávněny vykonávat kompetence, které jim shromažďovací zákon svěřuje, ale za určitých okolností jsou tyto kompetence dokonce povinny využít, aby dostály již zmíněnému pozitivnímu závazku. Správní orgány se tedy mohou dopustit nezákonného zásahu do shromažďovacího práva jak výkonem svých kompetencí, tak jejich nevykonáním (judikatura ostatně obecně uznává, že nezákonný zásah může spočívat i v neučinění určitého úkonu, viz např. usnesení rozšířeného senátu ze dne 16. 11. 2010, č. j. 7 Aps 3/2008-98, č. 2206/2011 Sb. NSS, bod 20).
52. Dále se soud zabýval tím, zda byl žalovaný č. 1 povinen poskytnout žalobci asistenci při zabezpečení konání Masopustní jízdy. Jak již bylo soudem konstatováno, nemůže být nadále pochyb o tom, že Masopustní jízda byla shromážděním podle shromažďovacího zákona. Žalovaný č. 1 tedy musel postupovat podle uvedeného zákona. Deklarovaným cílem žalobce Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

bylo projet určenou trasou v sevrěném celku. Ve vztahu k tomuto cíli žalobce konkrétně tvrdil, že žalovaný č. 1 sice disponuje určitou mírou diskrece ve vztahu k tomu, jakou konkrétní formu asistence poskytne, s ohledem na chybný závěr o povaze Masopustní jízdy se však k uplatnění správního uvážení v tomto směru ani nedostal.

53. Žalobce uváděl, že žalovaného č. 1 žádal o zajištění pomoci při organizaci shromáždění ve smyslu § 8 odst. 4 shromažďovacího zákona. Soud se tedy dále zabýval tím, zda měl žalovaný č. 1 povinnost poskytnout pomoc při organizaci ve smyslu namítaného ustanovení. Nejvyšší správní soud ve zrušovacím rozsudku konstatoval, že § 8 odst. 4 shromažďovacího zákona poskytuje

žalovanému č. 1 mimo jiné také kompetenci k usměrňování dopravy. Jak uvádí komentářová literatura: *„Účelem těchto ustanovení (§ 8 odst. 4 a 5 shromažďovacího zákona – pozn. soudu) je poskytnout zástupci úřadu pravomoc k regulaci nejen shromáždění samotného tak, aby byl splněn jeho účel, ale zástupce úřadu je oprávněn svými pokyny regulovat chování všech osob, jichž se realizace shromáždění nějakým způsobem dotýká. Kromě účastníků shromáždění, svolavatele či pořadatelů může zástupce úřadu udílet pokyny i kolemjdoucím, řidičům na vozovce, kde se realizuje shromáždění, účastníkům, svolavateli či organizátorům jiné akce (veřejně přístupného podniku), která koliduje s oznámeným shromážděním. Tímto pokynem může být i vyloučení z místa konání shromáždění. Tomuto oprávnění pak koresponduje odpovědnost za přestupek podle § 14 odst. 1 písm. d).“* (Černý, P., Lehká, M. Zákon o právu shromažďovacím. Komentář. 2., přepracované vydání. Praha: C. H. Beck, 2016). V tomto komentáři je pak dále k oprávnění zástupce úřadu uvedeno, že *„jedním z typických pokynů bude vymezení konkrétního místa, kde se mají tyto akce pořádat (např. protilehlé strany ulice či oddělení prostoru páskou). Zástupce úřadu by měl využít svého oprávnění udílet pokyny i k zajištění veřejného pořádku, zdraví a majetku, a to například tím, aby zabránil vstupu účastníků do vozovky, kde by mohla hrozit kolize s vozidly či omezení dopravy, či tím, že bude usměrňovat účastníky, pokud by hrozily škody na majetku (např. pošlapání záhonů, neúmyslné poškození soch). Dále může být pokynem podle § 8 odst. 4 i časově omezené nepoužívání reproduktorů či hlasitých projevů rušících kolidující akcí.“*

54. Jestliže by tedy žalovaný č. 1 správně posoudil Masopustní jízdu jako shromáždění dle shromažďovacího zákona, byl oprávněn udílet pokyny k zajištění naplnění jeho účelu. Tímto účelem bylo kolektivní projevení názoru specifikovaného v oznámení shromáždění. Žalovaný č. 1 tedy mohl a měl posoudit žalobcem vznesené požadavky na zajištění účelu shromáždění a pochybil, pokud tento požadavek povšechně odmítl. V uvedeném duchu soud podotýká, že žalovaný č. 1 byl minimálně oprávněn udílet pokyny kolemjdoucím chodcům, aby v průběhu jízdy vozidel účastníků se Masopustní jízdy nevstupovali do vozovky, případně aby jízdu jinak nenarušovali. Uvedenou kompetenci mohl žalovaný č. 1 vykonávat také ve spolupráci s policisty. Jak ostatně konstatoval ve zrušovacím rozsudku Nejvyšší správní soud, žalovaný č. 2 nemá během konání shromáždění právo vykonávat toliko pravomoci svěřené mu zákonem o silničním provozu, které mu umožňují zajišťovat pouze plynulost provozu, ale policisté mohou vykonávat rovněž *„kompetenci podle § 8 odst. 4 shromažďovacího zákona, při jejím výkonu musí dbát i ochrany shromažďovacího práva.“*
55. Žalovaný č. 1 však ani přes výslovný požadavek žalobce svých oprávnění dle § 8 odst. 4 shromažďovacího zákona nevyužil a žádost žalobce o asistenci neposoudil, ač k tomu byl povinen. Žalobce přitom potřebné pokyny osobám neúčastnícím se Masopustní jízdy udílet nemohl, neboť jeho oprávnění se v tomto směru vztahují pouze na účastníky shromáždění. Žalovaný č. 1 tedy nezákonně zasáhl do práv žalobce, pokud při konání Masopustní jízdy, ač požádán, vůbec nevyužil svých oprávnění uvedených v § 8 odst. 4 shromažďovacího

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

zákona a nezajistil tak žalobci pokojný výkon shromažďovacího práva, respektive žalobcovu žádost o zajištění účelu shromáždění fakticky vůbec neposoudil na základě chybného závěru, že Masopustní jízda není shromážděním dle shromažďovacího zákona.

56. Dále se soud zabýval namítaným nezákonným zásahem žalovaného č. 2. Ten žalobce spatřoval v nepřijetí opatření k zajištění řádného konání Masopustní jízdy, zejména neorganizování dopravy tak, aby účastníci mohli trasu projet nízkou rychlostí v sevřeném celku. Soud však nejdříve posuzoval, zda se žalobce ve vztahu k žalovanému č. 2 svého práva předem nevzdal. Jak konstatoval ve zrušovacím rozsudku Nejvyšší správní soud, i kdyby z pozitivních závazků vyplývalo právo žalobce na to, aby žalovaný č. 2 usnadnil průjezd konvoje městem, jednalo by se právo, kterého se lze vzdát.

57. Žalobce žalovanému č. 2 v e-mailu ze dne 11. 2. 2021 sdělil, že *„Je tam i věta o umožnění plynulého průjezdu městem. Samozřejmě se bez něj obejdeme, ale říkal jsem si, že by i v zájmu dopravní policie možná bylo nám s průjezdem pomoci.“* Soud se tedy dále zabýval tím, zda se žalobce práva na usnadnění průjezdu konvoje městem ve vztahu k žalovanému č. 2 účinně vzdal. Judikatura Ústavního soudu dovodila,

že Listina ani Úmluva nebrání možnosti vzdát se výslovně nebo mlčky některého z ústavně zakotvených základních práv, pokud to jeho povaha nevyklučuje. Jak však konstatoval Ústavní soud například v usnesení ze dne 10. 8. 2011, sp. zn. IV. ÚS 1713/11 *„[...] má-li být takové vzdání se práva účinné, vzdání se práva musí být jednoznačné, dobrovolné a splňovat standard „vědomého a rozumného vzdání se práva“. Předtím, než z chování účastníka může být vyvozeno, že se takového práva vzdal, musí být zřejmé, že mohl rozumně předvídat, jaké důsledky jeho jednání může mít.“* Vzhledem k formulaci žalobcova e-mailu, v němž sice na jednu stranu uvedl, že se bez umožnění plynulého průjezdu městem samozřejmě obejde, avšak hned vzápětí dodal, že by i zájmu dopravní policie možná bylo žalobci s průjezdem pomoci, nelze dospět k závěru o naplnění již první podmínky účinného vzdání se práva, tedy podmínky jednoznačnosti. Z užití formulace je naopak zřejmé, že žalobce o pomoc s průjezdem městem ze strany žalovaného č. 2 stál, avšak (zřejmě) s ohledem na postoj žalovaného č. 1, podle něhož Masopustní jízda nebyla shromážděním, byl připraven i na alternativu, že mu pomoc (asistence) ze stran žalovaného č. 2 poskytnuta nebude. I za takového stavu však deklaroval vůli oznámené shromáždění uskutečnit. Tato skutečnost ostatně vyplynula také z výpovědi mjr. Bc. D. K., Dis. Soud tedy dospěl k závěru, že žalobce se svého práva na umožnění plynulého průjezdu městem ze strany žalovaného č. 2 účinně nevzdal.

58. Soud se tedy musel zabývat otázkou, zda z pozitivních závazků veřejné moci plynoucích ze shromažďovacího práva vyplývá, že žalovaný č. 2 měl povinnost určitým způsobem regulovat dopravu a usnadnit tak vozidlům účastnícím se Masopustní jízdy průjezd městem tak, aby mohl být naplněn účel shromáždění. Jak již bylo řečeno, z § 8 odst. 4 shromažďovacího zákona vyplývají některé pozitivní závazky veřejné moci. Soud současně ve vztahu k žalovanému č. 1 dovodil, že tento byl povinen využít svého oprávnění plynoucího z dotčeného ustanovení a poskytnout žalobci asistenci nejméně formou udílení pokynů kolemjdoucím osobám neúčastnícím se Masopustní jízdy, a to za účelem ochrany žalobcova shromažďovacího práva a naplnění účelu shromáždění. S ohledem na skutečnost, že však žalovaný č. 1 vyhodnotil Masopustní jízdu jako shromáždění pouze v části projevu předsedy žalobce na parkovišti Strahov, zástupci žalovaného č. 1 již po ukončení této části Masopustní jízdy za shromáždění nepovažovali a nevykonávali ve vztahu k ní žádná oprávnění dle shromažďovacího zákona. To však nijak nebránilo žalovanému č. 2 v tom, aby následně namísto zástupce žalovaného č. 1 vykonávali oprávnění dle § 8 odst. 4

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

shromažďovacího zákona policisté. S takovouto situací ostatně právní úprava výslovně počítá, neboť policistům v případě, kdy není zástupce úřadu přítomen, umožňuje v § 8 odst. 6 vykonávat shora uvedená oprávněná stanovená v odst. 4 téhož ustanovení. Také policisté tedy měli oprávnění (nad rámec oprávnění plynoucích ze zákona o policii či zákona o silničním provozu) udělovat ostatním osobám pokyny k zajištění účelu shromáždění. Policisté byli tedy oprávněni a s ohledem na absenci zástupců žalovaného č. 1 a pozitivní závazky plynoucí ze shromažďovacího práva současně také povinni udělovat pokyny třetím osobám (např. chodcům, ale i dalším osobám) k tomu, aby nenarušovali konvoj vozidel a mohl tak být v co nejširší míře naplněn účel Masopustní jízdy.

59. Nelze přitom dospět ani k závěru o tom, že byl a priori nelegitimní požadavek žalobce na umožnění průjezdu po vytyčené trase v sevřeném celku pomalou rychlostí. Jestliže soud výše dovodil, že shromáždění lze konat formou jízdy automobilů, tak je nepochybné, že výkonem shromažďovacího práva může být také pomalá jízda vozidel v sevřeném celku.

60. Dále se soud zbýval tím, zda byla účastníkům Masopustní jízdy poskytnuta ze strany žalovaného č. 2 odpovídající asistence. Předně je třeba podotknout, že Masopustní jízda nebyla svým charakterem běžným shromážděním, a to zejména z toho důvodu, že byla konána formou automobilového konvoje. Sama tato skutečnost přitom nutně obnáší jistá specifika, která měla následně vliv posouzení adekvátnosti asistence ze strany žalovaného č. 2. Zamýšlená trasa Masopustní jízdy o celkové délce 14,4 km, vedoucí z parkoviště Strahov, Praha 6, kolem Strahovského kláštera, Pražského hradu na Letnou, dále na Malostranské náměstí a přes Smíchov

tunelem Mrázovka a Strahovským tunelem zpět na parkoviště Strahov, přitom byla jen stěží porovnatelná s jakýmkoliv pěším shromážděním.

61. Z provedeného dokazování vyplynulo, že žalovaný č. 2 poskytl účastníkům Masopustní jízdy asistenci takovou formou, že průjezdu automobilů asistovali policisté na motocyklech, kteří otevírali a uzavírali „průvod“. V některých místech pak asistovali také ze strany. Zástupkyně žalovaného č. 2 a svědek mjr. Bc. D. K., Dis. přitom při jednání poukázali na několik relevantních skutečností. Předně někteří účastníci Masopustní jízdy ji v jejím průběhu předčasně opustili a nedokončili tedy celou předpokládanou trasu. Účastníci Masopustní jízdy přitom z podstaty věci museli zastavovat na některých křižovatkách tak, aby nedošlo k ochromení dopravy v dotčených částech Prahy, a také, aby bylo zajištěno plynulé fungování MHD. V tomto ohledu se Masopustní jízda nelišila od běžného „pěšího“ shromáždění, při němž také může být za účelem zajištění dopravy průvod dočasně „přetržen“. Současně přitom policisté nemohli bránit řidičům vozidel v tom, aby na křižovatkách vjížděli mezi účastníky Masopustní jízdy, protože v provozu nebylo možno žádným způsobem odlišit, zda se ten který řidič či řidička chce stát účastníkem shromáždění, anebo zda chce pouze odbočit a dále jet směrem, kterým se ubírá také Masopustní jízda, aniž by měli v úmyslu stát se účastníky shromáždění. Pakliže by přitom takovýmto řidičům žalovaný č. 2 v zařazení do kolony vozidel Masopustní jízdy bránil, mohl by se tím dopustit nezákonného zásahu do jejich shromažďovacího práva, a potažmo také do shromažďovacího práva žalobce.

62. Pro soud je dále zásadní, že k naplnění účelu Masopustní jízdy došlo i přesto, že účastníci neprojeli trasu nízkou rychlostí v sevřeném celku. Účastníci shromáždění i nikoli v sevřeném celku projeví své názory například prezentovanými symboly, polepy jejich automobilů či zvukovými signály. Navenek tedy projeví své názory a postoje, a to alespoň zčásti také v kolektivním pojetí. Byť soud považuje požadavek na kompaktnost automobilového „průvodu“ za legitimní, je současně nutno přihlídnout ke shora uvedeným. Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

specifikům „průvodu“ čítajícího 200 až 300 automobilů jedoucích po pozemních komunikacích. Především nelze odhlédnout od skutečnosti, že s ohledem na délku trasy průvodu policisté fakticky nemohli plně kontrolovat veškerý provoz, respektive reálně nemohli poskytnout asistenci ústící v zamezení jakéhokoli narušení průvodu. Navíc žalovaný č. 2, jak již bylo vysvětleno shora, nemohl ostatním účastníkům silničního provozu bránit v jejich případné účasti na shromáždění, neboť by tím případně mohlo dojít k zásahu do jejich shromažďovacího práva, ale současně také shromažďovacího práva žalobce. Ostatně také právní zástupce žalobce při ústním jednání potvrdil, že ve vztahu k žalovanému č. 2 nerozporuje skutková zjištění stran rozsahu poskytnuté asistence.

63. Soud tedy dospěl na základě výše uvedeného k závěru, že policisté poskytli účastníkům Masopustní jízdy dostatečnou asistenci, která odpovídala povaze shromáždění a současně byla srovnatelná s asistencí, kterou žalovaný č. 2 běžně poskytuje jiným ohlášeným shromážděním. Policisté byli při jejím konání přítomni a účastníkům Masopustní jízdy při průjezdu po shora popsané trase asistovali tak, aby došlo k naplnění účelu shromáždění za současného co nejmenšího omezení provozu v dotčených lokalitách.
64. Nejvyšší správní soud městský soud ve zrušovacím rozsudku současně zavázal, aby se zabýval tím, zda některý z žalovaných po žalobci vyžadoval povolení ke zvláštnímu užívání pozemní komunikace.
65. Soud předně připomínám, že zákon o pozemních komunikacích původně v § 25 odst. 6 písm. e) zahrnoval pod zvláštní užívání komunikace, k němuž je třeba povolení, také pořádání shromáždění, jestliže by jimi mohla být ohrožena bezpečnost nebo plynulost silničního provozu, následně však shromáždění z tohoto ustanovení vypustil [viz novelizace provedená zákonem č. 259/2002 Sb.]. Důvodem novelizace přitom dle důvodové zprávy k předmětné novele bylo, že dosavadní právní úprava byla v přímém rozporu s čl. 19 odst. 2

Listiny. Podle soudu je tedy nepochybné, že pro konání shromáždění na pozemních komunikacích není nezbytné disponovat povolením ke zvláštnímu užívání komunikace. Tomu odpovídá závěr Nejvyššího správního soudu, který ve zrušovacím rozsudku konstatoval, že *„K pořádání shromáždění pozemní komunikaci tedy není třeba povolení k jejímu zvláštnímu užívání. Tento závěr se vztahuje i na shromáždění využívající vozidla, včetně jízdy konvoje vozidel, neboť pro ně nejsou zakotvena žádná zvláštní pravidla. Ani shromáždění ve formě konvoje vozidel tedy není podmíněno povolením ke zvláštnímu užívání komunikace.“*

66. Žalovaný č. 2 tvrdil, že se žalobce dotázal, zda povolení ke zvláštnímu užívání pozemní komunikace má. Žalobce mu sdělil, že nikoliv. Následně bylo před zahájením akce provedeno poučení zástupce žalobce p. Müllera, který byl opětovně dotazován, zda žalobce povolením ke zvláštnímu užívání pozemní komunikace disponuje. Žalobce jím nedisponoval, pročez byl poučen o tom, že účastníci masopustní jízdy musí dodržovat pravidla silničního provozu. Z vyjádření účastníků v rámci ústního jednání a z provedeného dokazování vyplynulo, že dotaz na vydání povolení ke zvláštnímu užívání komunikace ze strany žalovaného č. 2 směrem k žalobci sice skutečně zazněl, avšak žalovaný č. 2 svou asistenci při průjezdu městem jeho existenci nijak nepodmiňoval, pouze žalobce upozornil na povinnost dodržovat obecně závazné právní předpisy (pravidla silničního provozu).
67. Soud má na základě výše uvedeného za prokázané, že žalovaný č. 2 se žalobce na existenci povolení ke zvláštnímu užívání pozemní komunikace sice dotazoval a s ohledem na to, že jím žalobce nedisponoval, jej poučil o povinnosti účastníků Masopustní jízdy dodržovat

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

pravidla silničního provozu, současně však z uvedené skutečnosti nevyvozoval žádné důsledky ve vztahu k jím poskytované asistenci, respektive k výkonu shromažďovacího práva. Asistence byla dle zjištění soudu poskytnuta v rozsahu odpovídajícímu jeho formě a shromáždění bylo možno uskutečnit tak, jak specifika jeho „automobilové formy“ dovolovala.

68. Soud tedy na základě výše uvedeného dospěl k závěru, že žalovaný č. 2 se vůči žalobci nezákonného zásahu nedopustil.

XI. Závěr a náklady řízení

69. Na základě shora uvedeného tedy soud dospěl k závěru, že žalovaný č. 1 se dopustil nezákonného zásahu, pokud žalobci neposkytl při konání Masopustní jízdy asistenci a nevyužil svých oprávnění uvedených v § 8 odst. 4 shromažďovacího zákona.
70. Ve vztahu k tvrzenému nezákonnému zásahu žalovaného č. 2 soud žalobu podle § 87 odst. 3 s.ř.s. zamítl.
71. Žalobce byl ve sporu úspěšný, proto má vůči neúspěšnému žalovanému č. 1 právo na náhradu nákladů řízení. Soud tak žalobci přiznal náhradu důvodně vynaložených nákladů řízení před soudem, tvořených zaplaceným soudním poplatkem za žalobu ve výši 2 000 Kč (žaloba proti žalovanému č. 2 byla zamítnuta a žalobce tak má právo pouze na náhradu nákladů za soudní poplatek z podané žaloby proti žalovanému č. 1) a dále náklady na právní zastoupení žalobce advokátem, a to za šest úkonů právní služby po 3 100 Kč (převzetí a příprava zastoupení, sepsání žaloby, účast na ústním jednání před soudem 22. 3. 2022 a 10. 1. 2024 (za účast na tomto jednání náleží právnímu zástupci žalobce náhrada nákladů za dva úkony, protože délka soudního jednání přesáhla dvě hodiny), vyjádření ke kasační stížnosti protistrany) a šest režijních paušálů po 300 Kč, celkem tedy 20 400 Kč podle § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 a § 13 odst. 4 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif). Z důvodu, že právní zástupce žalobce je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se odměna o částku odpovídající dani, kterou je tento povinen z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, tj. o částku 4 284 Kč. Celková výše žalobci přiznaných nákladů tak činí 26 684 Kč. Tuto náhradu

nákladů řízení je žalovaný č. 1 povinen zaplatit žalobci do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku k rukám právního zástupce žalobce Mgr. Pavla Uhla.

72. Soud žalobci nepřiznal náhradu nákladů řízení za kasační stížnost, neboť ta směřovala do výroku původního rozsudku, kterým soud zamítl žalobu proti žalovanému č. 2. Také v nynějším rozsudku soud žalobu žalobce proti žalovanému č. 2 zamítl a žalobce proto nemá právo na náhradu nákladů řízení o žalobě, ani kasační stížnosti.
73. Ve vztahu k žalovanému č. 2 pak soud čtvrtým výrokem tohoto rozsudku rozhodl tak, že nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť mu žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 10. ledna 2024

JUDr. PhDr. Štěpán Výborný, Ph.D., v. r.
předseda senátu